

บทที่ 3

การเตรียมการของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคี

อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้

ค.ศ. 1993

จากการที่ได้ทำการศึกษาในบทที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงมาตรการและหลักการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาเช่น หลักการเกี่ยวกับอาวุธเคมี, องค์การตรวจสอบ ,มาตรการตรวจพิสูจน์ยืนยัน, หลักความช่วยเหลือและความร่วมมือ หรือมาตรการในการบังคับใช้ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีกระแสนิยมที่ดีจากประชาคมโลกส่วนใหญ่โดยสามารถพิสูจน์ได้จากจำนวนประเทศสมาชิกที่เพิ่มขึ้นทุกปี และความก้าวหน้าในการทำลายอาวุธเคมีที่มีอยู่ การที่ประเทศไทยได้ดำเนินการลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ค.ศ. 1993 หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า “อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี” เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการห้ามอาวุธเคมี และมีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกับประชาคมโลกในการกำจัดอาวุธเคมี และขจัดโอกาสในการใช้อาวุธเคมีให้หมดสิ้นไป การลงนามดังกล่าวมีขึ้นเมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2536 ฯพณฯ ม.ร.ว.เทพ เทวกุล เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส ในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทยเป็นผู้ลงนามในอนุสัญญาฯ การลงนามเป็นภาคีแรกเริ่มของอนุสัญญานี้ แม้จะยังไม่มียุทธผลเป็นการยินยอมเข้าผูกพัน แต่ประเทศไทยในฐานะรัฐผู้ลงนามก็มีพันธกรณีที่จะต้องละเว้นจากการกระทำใดๆ ที่ขัดขวางหรือทำให้เป้าหมายของอนุสัญญานั้นเสียไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งทำให้ประเทศไทยในฐานะผู้แสดงเจตนาต้องมีพันธผูกพันที่จะต้องหลีกเลี่ยงจากการกระทำใดๆ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของอนุสัญญาฯ จนกว่าจะได้ให้สัตยาบัน (ratification) หรือการแสดงออกโดยชัดแจ้งว่าจะไม่ขอผูกพันตามอนุสัญญาอีกต่อไป เมื่อประเทศไทยประสงค์จะมีการให้สัตยาบันซึ่งเป็นการแสดงเจตนาว่าจะยินยอมให้อนุสัญญาฯ มีผลผูกพันต่อประเทศไทยในลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศ สิ่งสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องตระหนักถึงได้แก่ มาตรการ และหลักการต่างๆ ตามอนุสัญญาที่กล่าวถึงในบทที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ และการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ฉบับนี้จะต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายภายในและอนุสัญญาฯ ซึ่งในการพิจารณาความสัมพันธ์จะขึ้นอยู่กับแนวคิดหรือทฤษฎีที่ประเทศใช้ว่าจะนำกฎหมายระหว่างประเทศมาใช้ได้ทันทีหรือไม่ มีแนวคิดหรือทฤษฎีในการอธิบายความสัมพันธ์ของกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในในการทำให้กฎหมายระหว่างประเทศมีผลใช้บังคับได้ภายในประเทศ ทฤษฎีเหล่านั้นได้แก่ทฤษฎีเอกนิยม (monism) หรือทฤษฎี

ทวินิยม (dualism) ดังนั้น กระบวนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ฉบับต่างๆ นั้นจะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญาฯ และกฎหมายภายในว่าเป็นความสัมพันธ์ตามทฤษฎีใดแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของไทยจะไม่ได้ระบุเอาไว้ว่า ประเทศไทยยอมรับทฤษฎี ทวินิยม (Dualism) เกี่ยวกับการนำกฎหมายระหว่างประเทศมาใช้ภายใน แต่ก็สามารถสรุปได้จากถ้อยคำในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 224 วรรค 2 ที่ระบุว่า “หนังสือสัญญาใดที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา” ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติตามสนธิสัญญาของไทยจะต้องมีการออกกฎหมาย เนื่องจากสนธิสัญญาจะต้องมีการประกาศใช้เป็นกฎหมาย โดยจะเกี่ยวข้องในกรณีที่บทบัญญัติกฎหมายโดยทั่วไปของไทยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีตามสนธิสัญญา ดังนั้นในทางปฏิบัติประเทศไทยจึงต้องมีการประกาศใช้กฎหมายก่อนมีการอนุวัติการตามสนธิสัญญา แม้ว่าสนธิสัญญาระหว่างประเทศบางฉบับอาจกลายเป็นกฎหมายจารีตประเพณีที่ถูกลงไปใช้ได้เลย

ดังนั้นประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมการในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ โดยต้องพิจารณากฎหมายภายในที่มีอยู่ว่าสอดคล้องกับพันธกรณีตามบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ หรือไม่ และซึ่งต้องมีการเตรียมการด้านต่างๆ โดยจะแบ่งออกเป็นทางด้านนิติบัญญัติ, ด้านบริหาร, ด้านตุลาการ และบทบาทของประชาชน หรือกลุ่ม NGOs ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ

3.1 ด้านนิติบัญญัติ

การเตรียมการทางด้านนิติบัญญัติก่อนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และโดยเฉพาะหากต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน, ชัดแย้งต่อความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญหรือการคุกคามต่ออธิปไตยของรัฐ หรือฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติเรียกร้องให้มีการตรวจสอบ เป็นต้น ดังนั้นก่อนให้สัตยาบันควรมีการทบทวนว่ามีกฎหมายส่วนใดบ้างที่จะมีผลต่อการปฏิบัติตามสนธิสัญญา จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย หรือต้องออกกฎหมายใหม่

3.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเก่า

ประเทศไทยโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายที่จะนำมาใช้เกี่ยวกับการควบคุมสารเคมีตามอนุสัญญาฯ นั้น มีกฎหมายฉบับเดียวที่จะนำมาใช้โดยสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ คือ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วกลไกตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตรายฉบับนี้จะสามารถรองรับลักษณะของการกระทำที่ต้องห้ามได้ แต่กฎหมายนี้มีได้มี

บทบัญญัติที่มีผลเป็นการขยายบทลงโทษทางอาญาให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ต้องห้ามซึ่งกระทำโดยบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย จึงสมควรกำหนดบทบัญญัติรองรับพันธกรณีในส่วนนี้ ดังนั้นจึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอัตราโทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยอัตราโทษ พ.ศ. 2535¹ เพื่อกำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดที่มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะกระทำความผิดในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นกฎหมายในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามข้อ 7 ของอนุสัญญาฯ สำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มีดังนี้

(1) มีการเพิ่มนิยามคำว่า “อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี” เข้าไปในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยอัตราโทษ พ.ศ. 2535 โดย “อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี” หมายความว่า อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ซึ่งทำขึ้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2536

เหตุผลที่ระบุไว้เช่นนี้เพราะในมาตราต่างๆ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้จะอ้างถึงเนื้อหาสาระในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีในหลายส่วนด้วยกัน ดังนั้นการที่จะนำรายละเอียดในข้อกำหนดตามอนุสัญญาฯ มาบัญญัติเป็นกฎหมายจะทำให้มีเนื้อหาสาระมากเกินไป

(2) มีการเพิ่มเติมมาตรา 15/1 ในการมีมติหรือการให้ความเห็นของคณะกรรมการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอื่น และการออกประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ เพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้คำนึงถึงอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีและสนธิสัญญาและข้อผูกพันระหว่างประเทศอื่นประกอบด้วย

สาระสำคัญตามมาตรานี้แบ่งออกได้ ดังนี้

- ก. การมีมติหรือการให้ความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยอัตราโทษ
- ข. การให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอื่น
- ค. การออกประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ
- ง. การกระทำของบุคคลตาม (ก),(ข) และ(ค) เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องคำนึงถึงอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีและสนธิสัญญาและข้อผูกพันระหว่างประเทศอื่นๆ ด้วย

¹ พระราชบัญญัติว่าด้วยอัตราโทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 118 ตอนที่ 106 ก ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544.

จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติไม่ว่าการมีมติ, การให้ความเห็น, การให้ความเห็นชอบ หรือการออกประกาศของบุคคลผู้มีหน้าที่ต่างๆ ดังกล่าวนั้นจะต้องคำนึงถึงอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และสนธิสัญญาตลอดจนข้อผูกพันต่างๆ ระหว่างประเทศนำมาประกอบการพิจารณาด้วย สำหรับเหตุผลที่บัญญัติไว้เช่นนี้ก็คือ เพื่อให้เป็นกฎหมายที่ความยืดหยุ่นคล่องตัวได้ หากในอนาคตจะมีสนธิสัญญาหรือข้อผูกพันระหว่างประเทศในเรื่องลักษณะนี้เกิดขึ้นอีกก็จะไม่ต้องเสียเวลาแก้ไขกฎหมาย

(3) มีการเพิ่มเติม มาตรา 74/1 ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดซึ่งมีโทษตามมาตรา 73 หรือโทษตามมาตรา 74 ในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษที่ระบุในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตามมาตรา 18 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

ในส่วนนี้แยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้ใช้

เนื่องจากกฎหมายเฉพาะมิได้นิยาม คำว่า “ผู้ใช้” เอาไว้ ดังนั้นจึงต้องเทียบเคียงจากหลักในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 84 ซึ่งได้กล่าวถึง “ผู้ใช้” เอาไว้ ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ก่อให้เกิดอื่นกระทำความผิด ไม่ว่าจะด้วยการใช้ บังคับ ชูเจ้อ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริมด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งกล่าวโดยสรุปคือ ผู้ใช้ต้องมีเจตนากระทำความผิดนั้น และผู้ใช้จะต้องมีเจตนา “ก่อ” ให้ผู้ถูกใช้กระทำความผิดนั้น โดยผู้ถูกใช้จะต้องกระทำความผิดนั้นโดยเจตนา

สำหรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญานั้น กรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด ผู้ใช้จะต้องรับโทษเสมือนเป็น ตัวการ แต่หากความผิดนั้นมิได้กระทำลง “ผู้ใช้” ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

กรณีที่ 2 ผู้สนับสนุน

เนื่องจากกฎหมายเฉพาะมิได้นิยาม คำว่า “ผู้สนับสนุน” เอาไว้ ดังนั้นจึงต้องเทียบเคียงจากหลักตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 86 “ผู้สนับสนุน” หมายถึงผู้ที่กระทำการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม

สำหรับโทษนั้นตามประมวลกฎหมายอาญา “ผู้สนับสนุน” ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

จะเห็นได้ว่า โทษสำหรับ “ผู้ใช้” และ “ผู้สนับสนุน” ตามประมวลกฎหมายอาญา จะแตกต่างกันตามลักษณะของการทำให้ความผิดเกิดขึ้น แต่สิ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ในพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายฉบับนี้คือ การกำหนดให้ทั้ง “ผู้ใช้” และ “ผู้สนับสนุน” จะต้องระวางโทษเช่นเดียวกับ “ตัวการ” นั้นหมายความว่า ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย ที่เกี่ยวกับการฝ่าฝืน การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือชนิดที่ 4 ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะมีสถานภาพใดในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งถือว่าการกระทำความผิดเหล่านี้เป็นความผิดที่ร้ายแรง ดังนั้นโทษสำหรับผู้กระทำความผิดก็จะเท่ากับตัวการ แม้ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นเพียงผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนก็ตามซึ่งจะแตกต่างจากโทษตามประมวลกฎหมายอาญา สาเหตุที่มีการกำหนดให้ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการเพราะถือว่าการกระทำที่เป็นความผิดตามอนุสัญญามีความสำคัญต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ และวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือชนิดที่ 4 เป็นวัตถุอันตรายที่มีความร้ายแรง หากเกิดการฝ่าฝืนอาจส่งผลกระทบต่อ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อมวลมนุษยชาติและประเทศชาติอย่างรุนแรง การที่กำหนดโทษเช่นนี้สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายเป็นกฎหมายพิเศษสามารถกำหนดให้เป็นอย่างอื่นได้²

(4) มีการเพิ่มเติมมาตรา 74/2 การกระทำความผิดตามมาตรา 73 หรือมาตรา 74 ในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือชนิดที่ 4 ซึ่งเป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษที่ระบุในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตามมาตรา 18 หากผู้กระทำความผิดมีสัญชาติไทย แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

- (1) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ
- (2) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17 บัญญัติว่า

“บทบัญญัติในภาคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้นๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

สาระสำคัญตามมาตรานี้แยกพิจารณาได้เป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 การกระทำความผิดตามมาตรา 73 และการกระทำความผิดตามมาตรา 74

การกระทำความผิดตามมาตรา 73 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 คือ การฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ซึ่งกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนการกระทำความผิดตามมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 คือการฝ่าฝืนมาตรา 43 วรรคหนึ่งซึ่งกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 โดยผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยประมาทของผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท

ในกรณีนี้ กฎหมายบัญญัติห้ามบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของอาณาเขตประเทศไทย หรือสถานที่ใดภายใต้เขตอำนาจของประเทศไทย ซึ่งหากมีการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรก็ต้องรับโทษในราชอาณาจักรโดยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7 และมาตรา 9 ผู้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรตามความผิดที่กำหนดไว้จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดซึ่งมีสัญชาติไทย แม้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรก็ต้องรับโทษในราชอาณาจักร

จะเห็นได้ว่า มีการระบุเฉพาะผู้กระทำความผิดที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้อสอดคล้องกับหลักการในอนุสัญญาซึ่งกำหนดให้รัฐภาคีออกกฎหมายสำหรับบังคับคนชาติของรัฐภาคีนั้นเอง สำหรับคนสัญชาติอื่นก็ย่อมมีกฎหมายอื่นหรือมาตรการอื่นดำเนินการได้อยู่แล้วเพราะว่ารัฐภาคีอื่นก็ย่อมต้องออกกฎหมายมาบังคับใช้กับคนสัญชาติตนที่ฝ่าฝืนต่อข้อห้ามต่างๆ ตามหลัก

Nationality

กรณีที่ 2 กรณีศาลไทยจะลงโทษอีกไม่ได้

หากมีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อย หรือศาลในต่างประเทศได้พิพากษาลงโทษ และผู้ที่กระทำความผิดนั้นได้พ้นโทษแล้ว ศาลไทยจะลงโทษอีกไม่ได้ เหตุผลที่กฎหมายห้ามศาลไทยลงโทษอีกเพราะบุคคลนั้นถูกพิจารณาคดีในศาลต่างประเทศมาแล้ว

และมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวบุคคลนั้น หรือศาลในต่างประเทศได้พิพากษาให้ลงโทษบุคคลนั้นและได้รับโทษมาจนกระทั่งพ้นโทษแล้ว หากให้ศาลไทยลงโทษได้อีกก็จะเกิดความไม่เป็นธรรม และเป็นการขัดต่อหลักที่ว่า “บุคคลจะไม่ถูกพิจารณาคดีซ้ำสองในความผิดเดียว” หรือ “*Non bis in idem*” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นหลักการสำหรับศาลพิจารณาลงโทษกรณีคนสัญชาติไทยทำผิดนอกราชอาณาจักร แล้วกลับเข้ามาในราชอาณาจักร ศาลก็ต้องพิจารณาลงโทษตามวรรค 2 นี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการลงโทษซ้ำซ้อนซึ่งเป็นหลักการเดียวกับมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

กรณีที่ 3 กรณีที่ศาลไทยมีดุลยพินิจในการลงโทษ

หากผู้กระทำความผิดได้รับคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศสำหรับการกระทำความผิดนั้นมาแล้วแต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลไทยมีดุลยพินิจในการลงโทษ หมายความว่า ศาลจะลงโทษเต็มตามที่ตามอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้อีก หรือจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้อีก หรือจะไม่ลงโทษก็ได้เมื่อได้คำนึงถึงโทษที่ผู้ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

3.1.2 การยกเว้นกฎหมายใหม่

ตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ค.ศ. 1993 ในข้อ 8 กำหนดให้บรรดารัฐภาคีก่อตั้งองค์การห้ามอาวุธเคมีซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญา เพื่อประกันการปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญารวมถึงบทบัญญัติว่าด้วยการตรวจพิสูจน์ยืนยันระหว่างประเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้และเพื่อให้เป็นเวทีสำหรับการปรึกษาหารือและความร่วมมือระหว่างบรรดารัฐภาคี ดังนั้นจึงต้องมีการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่องค์การห้ามอาวุธเคมี³

³ “เอกสิทธิ์ (privilege) เป็นสิทธิของผู้ให้หรือเกิดขึ้นทางด้านผู้ให้ เมื่อผู้ให้ให้สิทธิพิเศษ ผู้ได้รับจึงได้สิทธิพิเศษนั้น สิทธิพิเศษเช่นนี้อาจเป็นการให้ประโยชน์หรือให้ผลปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นพิเศษ หรืออาจเป็นการยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามหรือไม่ต้องมีการะอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เอกสิทธิ์เป็นเรื่องของการให้ประโยชน์เป็นการพิเศษนอกเหนือจากกฎหมายธรรมดา

สำหรับ ความคุ้มกัน (immunities) เป็นสิทธิของผู้ได้รับ หรือเกิดขึ้นทางด้านของผู้ได้รับ ผู้ให้จำเป็นต้องให้ความคุ้มกันแก่ผู้ได้รับเพราะผู้ได้รับมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มกันนั้นอยู่ในตัวของตัวเอง ผู้ให้จะไม่ให้สิทธินั้นไม่ได้ ความคุ้มกันเป็นการยกเว้นให้ผู้ได้รับปลอดหรือหลุดพ้นจากอำนาจหรือภาระอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องยกเว้นจากการบังคับของกฎหมาย” ดูเพิ่มเติมได้ที่

เมื่อประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และอนุสัญญาฯ ดังกล่าว กำหนดให้องค์การห้ามอาวุธเคมีเป็นผู้ดำเนินงานและปฏิบัติการอีกอันเป็นหน้าที่ขององค์การให้ เป็นไปตามอนุสัญญา และกำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้เอกสิทธิ์ และความคุ้มกันแก่องค์การ เจ้าหน้าที่ขององค์การ ผู้สังเกตการณ์ เอกสาร สถานที่ รวมทั้งสารตัวอย่าง อุปกรณ์และเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของ องค์การในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการให้เอกสิทธิ์และ ความคุ้มกันแก่องค์การห้ามอาวุธเคมี ดังนั้นการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาห้าม อาวุธเคมีจึงจำเป็นต้องมีการร่างกฎหมายใหม่คือ การตราพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงาน ขององค์การห้ามอาวุธเคมี เพื่อรองรับเอกสิทธิ์และให้ความคุ้มกันทางการทูตแก่องค์การห้ามอาวุธ เคมี⁴

โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัติมีดังนี้

(1) ชื่อพระราชบัญญัติ “พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้าม อาวุธเคมี”

(2) นิยามในมาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี” หมายความว่า อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมี และว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ซึ่งทำขึ้นเมื่อ วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2536

“องค์การ” หมายความว่า องค์การห้ามอาวุธเคมีที่จัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญา ห้ามอาวุธเคมี

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมี ในมาตรา 3 ให้นิยามคำว่า อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี หมายความว่า อนุสัญญาว่าด้วยการห้ามพัฒนา ผลิต สะสม และใช้อาวุธเคมีและว่าด้วยการทำลายอาวุธเหล่านี้ ซึ่งทำขึ้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2536 และ นิยามคำว่า องค์การ หมายความว่า องค์การห้ามอาวุธเคมีที่จัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี การที่ให้นิยามเช่นนี้ในกฎหมาย ก็เพื่อสามารถอ้างอิงถึงอนุสัญญาได้โดยตรง และเพื่ออ้างถึงข้อ

ชุมพร ปัจจุบันนี้, “กฎหมายการทูต” เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศ สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2528 หน้า 233-234.

⁴พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมี ประกาศในราชกิจจานุ เบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 95 ก ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2545.

กำหนดต่างๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องนำข้อกำหนดในอนุสัญญานั้นมาบัญญัติไว้ในร่างกฎหมายเพราะจะทำให้เป็นกฎหมายที่มีความยืดหยุ่นเกินความจำเป็น

(3) เพื่อคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีในประเทศไทยขององค์การให้บรรลุตามความมุ่งประสงค์

- 1.) ให้ยอมรับนับถือว่าองค์การเป็นนิติบุคคล และให้ถือว่ามีภูมิลำเนาในประเทศไทย
- 2.) ให้องค์การ ผู้แทนของรัฐภาคีรวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งในคณะกรรมการบริหาร รวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้อำนวยการใหญ่ พนักงานขององค์การ พนักงานของสำนักงานเลขาธิการของฝ่ายวิชาการ ผู้ตรวจ ผู้ช่วยการตรวจ สมาชิกของคณะผู้ตรวจและผู้สังเกตการณ์ รวมตลอดถึงที่พักอาศัยและสถานที่ของสำนักงานที่ครอบครอง โดยคณะผู้ตรวจที่ดำเนินการตรวจตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี กระจายเอกสารและหนังสือได้ครอบคลุมทั้งบันทึกของคณะผู้ตรวจ สารตัวอย่างและเครื่องมือที่ได้รับการรับรองที่สมาชิกของคณะผู้ตรวจนำมาตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามที่กำหนดในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ทั้งนี้ ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยหรือเข้ามาในประเทศไทย เพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับองค์การ

เนื่องจากเจตนารมณ์ของอนุสัญญามุ่งให้ประเทศสมาชิกจะต้องให้ความคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีในประเทศของสมาชิคนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาดังนั้น ในร่างมาตรา 4 จึงแยกการคุ้มครองออกเป็นสองประการ ดังนี้

ประการแรก

ให้ความคุ้มครอง “องค์การ” โดยยอมรับว่า “องค์การ” เป็นนิติบุคคลและมีภูมิลำเนาในประเทศไทยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามอนุสัญญา เนื่องจากการดำเนินการจะต้องทำในนามขององค์การเสมอ ซึ่งตัวองค์การเองจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายขององค์การในประเทศไทย รัฐภาคีขององค์การห้ามอาวุธเคมีทุกประเทศจะต้องให้การยอมรับว่า องค์การเป็นบุคคลตามกฎหมายของรัฐภาคีตนโดยจะกำหนดไว้ในข้อตกลงเมื่อเข้าเป็นภาคีสมาชิกแล้วหรือเมื่อมีการให้สัตยาบันแล้วนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการก่อนนิติสัมพันธ์

ตามกฎหมายระหว่าง องค์การกับการกระทำใดๆขององค์การภายในรัฐภาคีสมาชิกรุ่น เช่น การจ้าง พนักงาน การซื้อขายการเปิดบัญชีธนาคาร หรือทางคดีความต่างๆ การที่มาตรา 4(1) กำหนดให้ ยอมรับนับถือว่าองค์การห้ามอาวุธเคมีเป็นนิติบุคคล และให้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย จึงเป็น การกำหนดให้เกิดความชัดเจนไว้ในกฎหมาย เมื่อยอมรับนับถือว่าองค์การเป็นนิติบุคคลตาม กฎหมายแล้วนิติบุคคลนั้นย่อมมีภูมิลำเนาในประเทศไทย⁵

หากไม่กำหนดให้องค์การเป็นนิติบุคคลและมีภูมิลำเนาในประเทศไทยแล้ว เมื่อ ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีก็จะต้องมีการลงนามข้อตกลงเพื่อยอมรับว่าองค์การเป็นนิติบุคคลตาม กฎหมายของประเทศอีกทีหนึ่งซึ่งจะเสียเวลา และกฎหมายของประเทศไทยทุกฉบับที่มีลักษณะเช่น นี้ก็ได้กำหนดเกี่ยวกับการยอมรับให้องค์การระหว่างประเทศเป็นนิติบุคคลและมีภูมิลำเนาใน ประเทศไทยเช่นเดียวกัน

ประการที่สอง

การให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา คำว่า “เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน” เป็นคำนิยามที่มีความหมายอันเป็นที่เข้าใจกันตามกฎหมายระหว่างประเทศ ขอบเขต ของเอกสิทธิ์และความคุ้มกันมีจำกัดไว้ตามพันธกรณีของอนุสัญญา จึงไม่ได้กำหนดรายละเอียดไว้ ในร่างพระราชบัญญัติ และจะมีการลงนามในข้อตกลงระหว่างองค์การห้ามอาวุธเคมีกับกระทรวง การต่างประเทศในนามรัฐบาลไทยในภายหลังอีกครั้ง

(4) ผู้รักษากร ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมรักษากรตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมรักษากรตามพระราชบัญญัตินี้เพราะทั้งสองกระทรวงเกี่ยวข้องโดยตรงที่จะ ปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญานี้ กล่าวโดยสรุปคือกระทรวงอุตสาหกรรมจะเกี่ยวข้องกับสารเคมีที่

⁵ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 68 บัญญัติว่า

“ภูมิลำเนาของนิติบุคคลได้แก่ถิ่นอันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือถิ่นอันเป็นที่ตั้งที่ทำการ หรือถิ่นที่ได้เลือกเอาเป็นภูมิลำเนาเฉพาะกาลตามข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง”

มาตรา 69 บัญญัติว่า “ในกรณีที่นิติบุคคลมีที่ตั้งที่ทำการหลายแห่งหรือมีสำนักงานสาขา ให้ถือว่าถิ่นอันเป็นที่ตั้งของที่ทำการหรือของสำนักงานสาขาเป็นภูมิลำเนาในส่วนกิจการอันได้ กระทำ ณ ที่นั้นด้วย”

ควบคุมตามอนุสัญญาฯ ส่วนกระทรวงการต่างประเทศจะเกี่ยวกับการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันแก่องค์การระหว่างประเทศซึ่งในที่นี้ก็คือ องค์การห้ามอาวุธเคมี

อย่างไรก็ตามในขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีได้มีข้อขัดแย้งในกระบวนการตรากฎหมายระหว่างวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรจนนำไปสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 3-4/2545 ลงวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2545 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. สรุปข้อเท็จจริง

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมี สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบและได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภา เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาแล้วจึงมีมติแก้ไขเพิ่มเติมและส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร แต่สภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภา ดังนั้นจึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันของสองสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมาเมื่อคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้สภาทั้งสองพิจารณาอีกครั้ง โดยสภาผู้แทนราษฎรนำเข้าสู่ที่ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 และมีมติไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันเสนอ และมีมติให้ใช้ร่างเดิมของตนโดยไม่รอให้วุฒิสภาพิจารณาร่างของคณะกรรมการร่วมกันซึ่งจะนำเข้าสู่ประชุมในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ก่อน และประธานสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือลงวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 แจ้งผลการประชุมให้วุฒิสภาทราบพร้อมทั้งแจ้งว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ถือว่าผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว และจะส่งให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตามรัฐธรรมนูญต่อไปแต่โดยที่ประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เห็นว่า สภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องรอให้วุฒิสภาพิจารณารายงานของคณะกรรมการร่วมกันให้เสร็จแล้วแจ้งผลให้ประธานรัฐสภาทราบจึงจะถือได้ว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นถูกยับยั้ง และสิทธิยื่นขึ้นร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญมาตรา 176 จึงจะเกิดขึ้น ดังนั้นมติของสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 จึงไม่มีผลบังคับ และไม่อาจถือว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ประธานวุฒิสภาจึงได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามารัฐธรรมนูญมาตรา 266 และส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่

2. ประเด็นและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

กรณีนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องแล้วจึงได้กำหนดประเด็นในการวินิจฉัยเป็น 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมีของคณะกรรมการร่วมกัน โดยวุฒิสภายังไม่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว จะถือว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมี ถูกยับยั้งตามรัฐธรรมนูญมาตรา 175 วรรคหนึ่ง (3) หรือไม่

ประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้ว จึงวินิจฉัยว่า การที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมี ของคณะกรรมการร่วมกัน โดยวุฒิสภายังไม่ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสร็จแล้ว ยังถือไม่ได้ว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถูกยับยั้งตามรัฐธรรมนูญมาตรา 175 วรรคหนึ่ง (3) ที่กำหนดให้ คณะกรรมการร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาเสร็จแล้วต่อทั้งสองสภา (วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร) ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

ประเด็นที่ 2 สืบเนื่องจากประเด็นที่ 1 การที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมของตนโดยไม่รอให้วุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ที่คณะกรรมการร่วมกันเสนอ จะถือว่ากระบวนกรตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวชอบด้วยกระบวนกรตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า กระบวนกรตราพระราชบัญญัติชอบด้วยกระบวนกรตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้เพราะมาตรา 262 วรรคหนึ่ง (1) ของรัฐธรรมนูญ ให้อำนาจประธานวุฒิสภาเสนอความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาที่เห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้ในกรณีที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว แต่นายกรัฐมนตรียังไม่ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยเท่านั้น

ดังนั้นเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเสร็จแล้ว ก็เท่ากับว่าการลงมติยืนยันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่มีผลบังคับ ก็จะต้องดำเนินกระบวนกรใหม่คือ รอผลการพิจารณาของวุฒิสภา แล้วสภาผู้แทนราษฎรค่อยใช้สิทธิยับยั้ง แล้วยืนยันร่างเดิม และเมื่อรัฐสภาเห็นชอบ

แล้ว นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่งในเวลาต่อมากฎหมายฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป⁶

3.1.3 การออกประกาศ

เนื่องจากสารเคมีที่ควบคุมตามอนุสัญญาฯ นั้นมีจำนวน 43 ชนิดด้วยกัน และเพื่อให้รายการสารเคมีที่ควบคุมตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ครบถ้วนตามอนุสัญญาฯ ดังนั้นกระทรวงอุตสาหกรรมจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ออกประกาศ เรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543⁷ ซึ่งจำแนกวัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิด ข้างต้น โดยกำหนดสารที่มีชื่อสูตรทางเคมีและชนิดของวัตถุอันตราย พร้อมทั้งกำหนดว่าสารชนิดใดอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานใดบ้าง ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบสารเคมีทั้งหมดตามประกาศฉบับนี้ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าประเทศไทย มีการเตรียมการทางด้านนิติบัญญัติซึ่งได้แก่ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเก่าซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยมีพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544, การยกร่างกฎหมายใหม่ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การห้ามอาวุธเคมี พ.ศ. 2545 และการออกประกาศซึ่งได้แก่ประกาศเรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543. ตามที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนการเตรียมการทางด้านอื่นๆ จะมีการดำเนินการอย่างไร และมีขั้นตอนอะไรบ้าง จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

3.2 ด้านการบริหาร

การเตรียมการทางด้านการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ ส่วนราชการต่างๆ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีหนังสือจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม กระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ พิจารณาเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอ

⁶ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 95 ก ลงวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2545

⁷ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 117 ตอนพิเศษ 43ง ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2543.

เรื่องขออนุมัติลงนามเป็นภาคีแรกเริ่มของอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี⁸ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้พิจารณาและเห็นชอบในการที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว⁹ ต่อมาวันที่ 29 ธันวาคม 2535 คณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศแล้ว มีมติอนุมัติให้ประเทศไทยเข้าร่วมลงนามเป็นภาคีแรกเริ่มของอนุสัญญาโดยความเห็นชอบของกระทรวงกลาโหม ต่อมาวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2536 ฯพณฯ ม.ร.ว.เทพ เทวกุล เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส ในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทยเป็นผู้ลงนามในอนุสัญญาฯ ฉบับดังกล่าว ตามที่ได้กล่าวข้างต้น

เนื่องจากประเทศไทยไม่มีการผลิตและการใช้อาวุธเคมีในกองทัพ แต่ในภาคอุตสาหกรรมมีการผลิตและการใช้สารเคมีที่เข้าข่ายว่าเป็นอาวุธเคมีหรือสารที่ใช้ผลิตอาวุธเคมีตามบทนิยามของอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และอาจมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเคมีของประเทศไทยในอนาคต ดังนั้นคณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยประสานงานระดับชาติ ทำหน้าที่ประสานกับหน่วยราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการกำกับดูแล รายงานการดำเนินการต่างๆ ตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ โดยให้เรียกประชุมหารือส่วนราชการเพื่อพิจารณาจัดตั้งองค์กรที่เหมาะสมตลอดจนพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในต่างๆ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ เพื่อทำแผนการให้สัตยาบัน และอนุมัติหลักการสำหรับการจัดสรรบุคลากร และงบประมาณในการดำเนินงานตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

ต่อมาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2540 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการ 2 คณะ¹⁰ และกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีคำสั่งแต่งตั้ง ดังนี้

- 1) คณะกรรมการประสานงานแห่งชาติเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี¹¹ และ
- 2) คณะกรรมการควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี¹²

โดยคณะกรรมการประสานงานแห่งชาติเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และผู้แทน

⁸ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, “หนังสือที่ นร 0203/ว (ล) 24486,” 11 ธันวาคม 2535.

⁹ กระทรวงกลาโหม, “หนังสือที่ กท 0202/2043,” 21 ธันวาคม 2535.

¹⁰ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, “หนังสือที่ นร 0205/12845,” 29 สิงหาคม 2540.

¹¹ กระทรวงอุตสาหกรรม, “คำสั่งที่ 501/2540,” 3 พฤศจิกายน 2540.

¹² เรื่องเดียวกัน, “คำสั่งที่ 502/2540,” 3 พฤศจิกายน 2540.

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ประสานงานกับส่วนราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการกำกับดูแลเคมีภัณฑ์ และรายงานการดำเนินงานต่างๆ ตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ รวมทั้ง กลั่นกรองเรื่องการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ

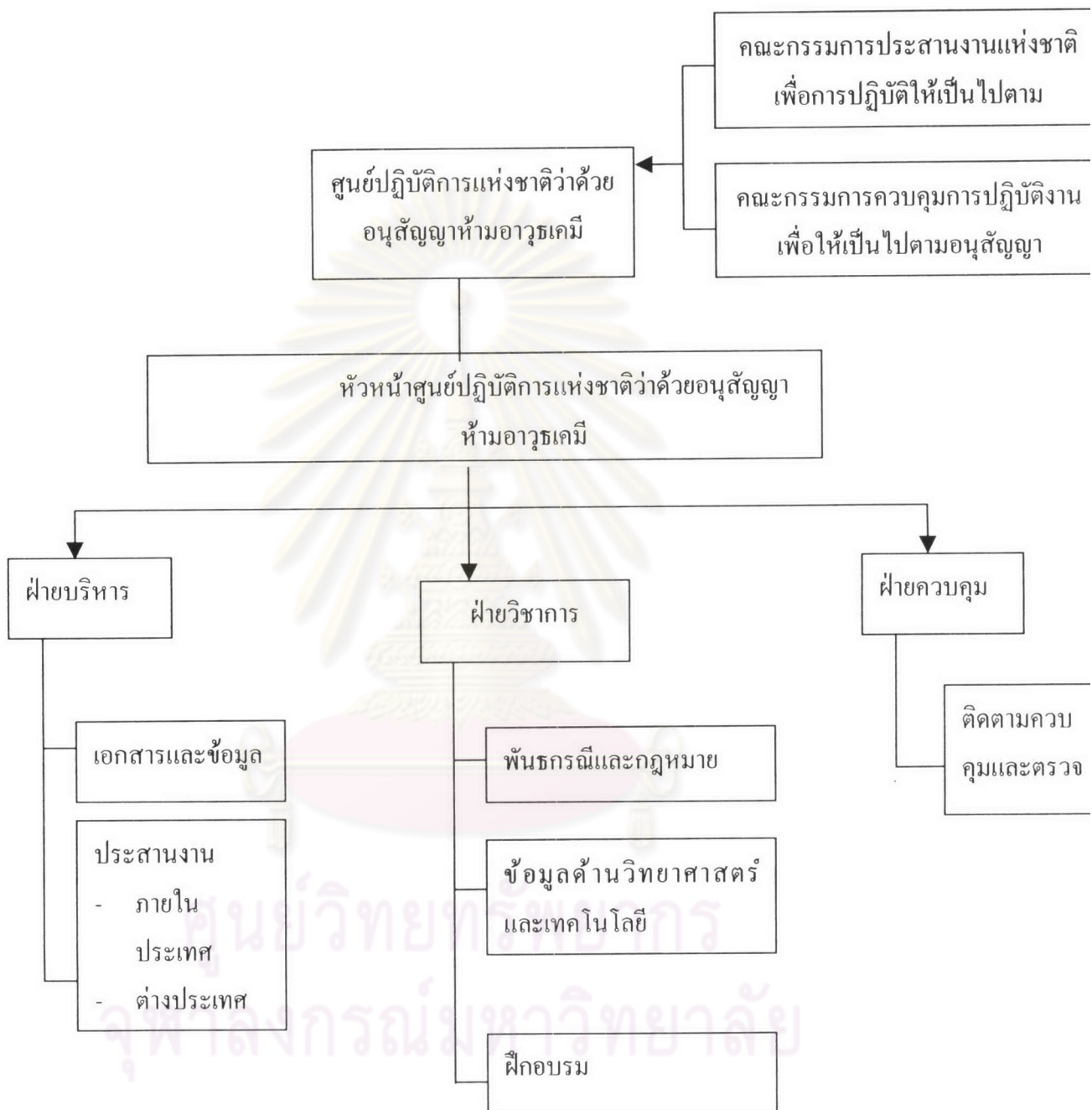
ส่วนคณะกรรมการควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลการทำงานของหน่วยงานระดับชาติ ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางแห่งชาติในการประสานงานกับองค์การห้ามอาวุธเคมีและกำกับดูแลการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดตั้งขึ้น

3.2.1 การจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติ

สำหรับประเทศไทยได้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติเรียกว่า “ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี” สังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ขึ้นมาโดยศูนย์ฯ ดังกล่าว จะมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นหน่วยงานกลางประสานกับองค์การระหว่างประเทศในด้านความร่วมมือในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ตามข้อความตกลงร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งในเรื่องการขอรับความช่วยเหลือต่างๆ
2. กำหนดแผนงาน และติดตามผลการดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ
3. เป็นหน่วยงานกลางประสานกับหน่วยงานราชการและเอกชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี
4. เป็นหน่วยงานกลางดำเนินกิจกรรม และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้สัตยาบัน
5. เป็นศูนย์กลางในการจัดเตรียมคู่มือ เอกสารวิชาการเกี่ยวกับข้อตกลงหรือพันธกรณีที่ ต้องปฏิบัติ
6. เป็นหน่วยงานที่ควบคุมการผลิต นำเข้า-ส่งออก สารเคมีพิษเคมีและสารเคมีที่เกี่ยวข้อง ดังที่ระบุไว้ในอนุสัญญา

โครงสร้างพื้นฐานของศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี¹³

¹³ ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม

1. ฝ่ายบริหาร

1.1 ด้านเอกสารและข้อมูล

- มีหน้าที่รับผิดชอบงาน โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระบบคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับข้อสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฯ โดยการเชื่อมโยงระหว่างรัฐภาคีและองค์การห้ามอาวุธเคมี
- รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล รายงานข้อมูล โดยการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม บันทึกข้อมูลการนำเข้า-ส่งออก และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการส่งผ่านที่เกี่ยวข้องภายใต้อนุสัญญาฯ
- รับผิดชอบในการเก็บเอกสาร โดยการบันทึก และเก็บข้อมูลและการสืบค้นข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์
- จัดทำคำประกาศประจำปี

1.2 ด้านการประสานงาน

- ประสานงานกับองค์การห้ามอาวุธเคมี และรัฐภาคี
- ติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน
- จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานให้สมบูรณ์ และจัดเตรียมข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานตามพันธกรณีสำหรับการประชุมตามอนุสัญญา
- รับผิดชอบเกี่ยวกับข้อตกลงในการอำนวยความสะดวกทั่วไปตามอนุสัญญาฯ
- ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลง และความคืบหน้าของอนุสัญญา
- จัดทำงบประมาณ

2. ฝ่ายวิชาการ

2.1 เกี่ยวกับพันธกรณีและกฎหมาย

- พิจารณารายละเอียดพันธกรณีของอนุสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำข้อตกลงทวิภาคีกับองค์การห้ามอาวุธเคมี
- ศึกษาและเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการกำหนดคน โยบายและแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณี

- ดำเนินการด้านการแปล

2.2 ข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศของสารเคมีและผลิตภัณฑ์ที่ควบคุมภายใต้อนุสัญญา
- ดูแลและประสานงานเกี่ยวกับการพิสูจน์ยืนยันทางวิทยาศาสตร์

2.3 ด้านการฝึกอบรม

- ฝึกอบรมและสัมมนาหน่วยราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามพันธกรณี และเตรียมรับการตรวจ
- จัดฝึกอบรมและสัมมนาระดับภูมิภาค

3. ฝ่ายควบคุม

3.1 ด้านการติดตามควบคุมและตรวจ

- พิจารณาและควบคุมการขออนุญาตผลิต นำเข้า-ส่งออก สารเคมีที่อยู่ในข่ายใต้อนุสัญญาฯ
- ดำเนินการตรวจติดตามโรงงานที่มีการใช้สารเคมีที่ควบคุมตามอนุสัญญาฯ
- ดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำคำประกาศ (โดยประสานงานกับฝ่ายบริหาร)
- รับผิดชอบด้านการตรวจตามอนุสัญญาฯ

ต่อมาคณะกรรมการประสานงานแห่งชาติ ได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีก 2 ชุด คือ

1) คณะอนุกรรมการตรวจการแปล และเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างคำแปลอนุสัญญา เพื่อประกอบการนำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขออนุมัติการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยราชการที่มีความรู้ความสามารถในการแปลอนุสัญญา ได้แก่ผู้แทนจากกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมพระธรรมนูญ กรมอาเซียน กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี¹⁴ และ

¹⁴กระทรวงอุตสาหกรรม, “คำสั่งที่ 2/2541,” 20 กุมภาพันธ์ 2541.

2) คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยราชการที่รับผิดชอบด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรการที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ ได้แก่ผู้แทนจากกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมองค์การระหว่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมพระธรรมนูญ กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก กรมการbinพาณิชย์ กรมศุลกากร กองนิติการ กรมโรงงานอุตสาหกรรม หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี และเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี เพื่อพิจารณากฎหมายต่างๆ ที่จะรองรับพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ พิจารณาร่างกฎหมายหรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ¹⁵

3.2.2 การทำคำประกาศ

เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีแล้ว มีพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ มากมายที่จะต้องดำเนินการ แต่สิ่งซึ่งจะต้องดำเนินการได้แก่ การจัดทำคำประกาศเกี่ยวกับรายการสารเคมี ได้แก่ คำประกาศครั้งแรก (Initial Declaration) และ คำประกาศประจำปี (Annual Declarations)

โดยตามพันธกรณีข้อ 3 ของอนุสัญญาฯ ประเทศไทยจะต้องเสนอคำประกาศครั้งแรก (Initial Declaration) ต่อองค์การห้ามอาวุธเคมีภายใน 30 วัน หลังจากอนุสัญญามีผลใช้บังคับต่อตน โดยจะต้อง

- ประกาศการมี ครอบครอง การโยกย้าย การละทิ้ง ปริมาณ และสถานที่จัดเก็บอาวุธเคมี
- ประกาศชื่อ สูตร โครงสร้าง และเลขทะเบียนของ CAS (Chemical Abstracts Service) ของสารที่ใช้ควบคุมการจราจร
- ประกาศการมีอาวุธเคมีเก่า อาวุธเคมีที่ถูกละทิ้ง
- ประกาศสารเคมีรายการที่ 1 รวมทั้งสถานที่ที่เกี่ยวข้อง คือ สถานที่ประกอบการเดี่ยวขนาดเล็ก สถานที่เกี่ยวกับกิจกรรมของสถานที่นั้น และข้อสนเทศเกี่ยวกับสารเคมี
- แจ้งสถานที่ผลิต ปริมาณที่ผลิต การผ่านกระบวนการ การบริโภค นำเข้า-ส่งออก ของสารเคมีรายการที่ 2 และรายการที่ 3 รวมทั้งรายละเอียดจำเพาะทางปริมาณของการนำเข้าและส่งออกของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้อง
- แจ้งข้อสาระสนเทศเกี่ยวกับสถานที่ผลิตสารเคมีอินทรีย์อื่น

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, “คำสั่งที่ 3/2541,” 20 กุมภาพันธ์ 2541.

นอกจากนี้ ในคำประกาศครั้งแรกนี้ยังต้องแจ้งรายละเอียดของสารเคมีที่ถูกประกาศภายใต้ภาคผนวกเกี่ยวกับการพิสูจน์สำหรับกิจกรรมที่มีได้ห้ามไว้ภายใต้อนุสัญญาฯ ด้วย

สำหรับคำประกาศครั้งแรก (Initial Declaration) ของประเทศไทยประกอบด้วยสารควบคุมการจลาจล สารเคมีรายการที่ 3 และสถานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีในรายการที่ 3 ซึ่งมีรายการดังต่อไปนี้¹⁶

1. สารควบคุมการจลาจล (Riot Control Agents) มี 2 ชนิด ได้แก่

Cs - Propane dinitrile, [(2-chlorophenyl) methylene]	CAS. No. 2698-41-1
CN - Ethanone, 2-chloro-1-phenylethanone	CAS. No. 532-27-4

2. สารเคมีรายการที่ 3 และสถานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีในรายการที่ 3

2.1 Phosphorus oxychloride CAS. No. 10025-87-3

นำเข้าจาก	: สหราชอาณาจักร	6,927
	: ญี่ปุ่น	2,100
รวมทั้งสิ้น		9,027 กิโลกรัม

2.2 Methyldiethanolamine CAS. No. 105-59-9

นำเข้าจาก	: เยอรมนี	1.20
	: ญี่ปุ่น	0.72
	: มาเลเซีย	10.71
	: สหรัฐอเมริกา	0.95

รวมทั้งสิ้น 13.58 ตัน

2.3 Triethanolamine CAS. No. 102-71-6

นำเข้าจาก	: เยอรมนี	1 ลิตร
	: ญี่ปุ่น	0.004 ตัน
	: เกาหลีใต้	158.4 ตัน
	: อิตาลี	1,500 ลิตร
	: มาเลเซีย	904.72 ตัน

¹⁶ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี กรมโรงงานอุตสาหกรรม

: สหรัฐอเมริกา 1145.15 ตัน
 รวมทั้งสิ้น 2,208.274 ตัน/ 1,501 ลิตร
 2.4 Carbonyl dichloride CAS. No. 75-44-5 จำนวน 47,240.99 ตัน

นอกจากนี้จะต้องจัดทำและเสนอคำประกาศประจำปี โดยแจ้งข้อสนเทศของสารเคมีรายการที่ 1,2 และ 3 รวมทั้งการทำลายอาวุธเคมีและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำลายอาวุธเคมีในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งขณะนี้ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีกำลังดำเนินการอยู่

3.2.3 การเตรียมการเกี่ยวกับการเงิน

รัฐบาลไทยจะต้องจัดสรรเงินเงินงบประมาณสำหรับค่าสมาชิกรวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ 1.) *Contribute* 2.) *Voluntary Fund* และ 3.) *Working Capital Fund* ให้แก่องค์การซึ่งเป็นพันธกรณีตามข้อ 8 วรรค 7 ของอนุสัญญาฯ ที่กำหนดว่าค่าใช้จ่ายของรัฐบาลจะถูกกำหนดโดยอัตราประเมินของสหประชาชาติ โดยแบ่งเป็นค่าสมาชิกประจำปี และตามข้อ 10 วรรค 7 รัฐบาลจะต้องให้ความช่วยเหลือผ่านองค์การ โดยการให้เงินอุดหนุนสมทบกองทุนช่วยเหลือโดยสมัครใจ (*Voluntary Fund*) หรือให้เครื่องป้องกันอันตรายอาวุธเคมี เช่น หน้ากากป้องกัน เครื่องแต่งกายป้องกัน เครื่องมือตรวจสอบสารเคมี ระบบสัญญาณแจ้งภัยสารเคมีอัตโนมัติ เครื่องทำลายล้างพิษ สารทำลายล้างพิษ ยาแก้พิษและวิธีรักษา เป็นต้น ซึ่งในการนี้ประเทศไทยได้ชำระค่าสมาชิกประจำปีสำหรับปี ค.ศ. 2004 ประมาณ 0.21% และเงินอุดหนุนสมทบกองทุนช่วยเหลือ (*Voluntary Fund*) อีกประมาณ 200,000 บาท¹⁷

3.2.4 การเตรียมการเพื่อรองรับการตรวจพิสูจน์

ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีได้กำหนดแผนการดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจพิสูจน์ยืนยันโดยประสานงานให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการในการกำหนดจุดเข้าเมือง (*Point of entry*) การใช้อากาศยานที่บินแบบไม่ประจำ (*non-scheduled aircraft*) การให้หมายเลขคำอนุญาตทางการทูตแบบถาวร (*standing diplomatic clearance number*) สำหรับอากาศยานที่บินแบบไม่ประจำ การจัดหาที่จอด การรักษา

¹⁷ OPCW, "Draft decision scale of assessments for 2004" Conference of the State parties, Eight Session, C-8/DEC/CRP.18 (24 October 2003).

ความปลอดภัย การบริการและเชื้อเพลิงแก่อากาศยาน รวมทั้งการยกเว้นค่าธรรมเนียมเข้า/ออกแก่อากาศยาน และการยกเว้นค่าติดพันและภาษีแก่คณะผู้ตรวจ

โดยกรมการขนส่งทางอากาศซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวในการแจ้งจุดเข้าเมืองและหมายเลขคำอนุญาตทางการทูตแบบถาวรแก่อากาศยานที่บินแบบไม่ประจำตามพันธกรณีของอนุสัญญา และการให้หมายเลขคำอนุญาตทางการทูตแบบถาวรแก่อากาศยานที่บินแบบไม่ประจำมายัง/ออกจากประเทศไทยในภารกิจขององค์การห้ามอาวุธเคมี และการยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการบินให้แก่อากาศยานขององค์การห้ามอาวุธเคมีและคณะผู้ตรวจขององค์การตามพันธกรณีของอนุสัญญา ดังต่อไปนี้¹⁸

1. การกำหนดจุดเข้าเมือง (Point of entry) ได้กำหนดให้ทำอากาศยานที่จะอนุญาตให้เป็นจุดเข้าเมือง 5 แห่ง ได้แก่ ทำอากาศยานกรุงเทพ ทำอากาศยานเชียงใหม่ ทำอากาศยานเชียงราย ทำอากาศยานหาดใหญ่ และทำอากาศยานภูเก็ต เป็นจุดเข้าเมืองที่กำหนดของประเทศไทย

2. การให้หมายเลขคำอนุญาตทางการทูตแบบถาวรแก่อากาศยานที่บินแบบไม่ประจำมายัง/ออกจากประเทศไทยในภารกิจขององค์การห้ามอาวุธเคมี โดยกรมการขนส่งทางอากาศจะอนุญาตให้เป็นคราวๆ คราวละ 1 ปี ซึ่งกรมการขนส่งทางอากาศได้ดำเนินการอนุญาตและได้แจ้งหมายเลขการอนุญาตให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ บริษัททำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด และกรมควบคุมการปฏิบัติทางอากาศ กองทัพอากาศ ทราบ

3. การยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการบินให้แก่อากาศยานขององค์การห้ามอาวุธเคมีและคณะผู้ตรวจขององค์การ โดยกระทรวงคมนาคมได้มีประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง ยกเว้นค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินของผู้โดยสารออกจากสนามบิน ค่าธรรมเนียมในการขึ้นลงของอากาศยานและค่าธรรมเนียมที่เก็บอากาศยาน ซึ่งเป็นการอาศัยอำนาจตามความในข้อ 5(9) และข้อ 6(5) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 30 (พ.ศ. 2528) ที่ออกตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ที่ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้

¹⁸ กระทรวงคมนาคม, “หนังสือที่ คค 006/4564,” 21 กรกฎาคม 2546.

- ก. ค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินของผู้โดยสารออกจากสนามบินแก่คนผู้ตรวจขององค์การห้ามอาวุธเคมี
- ข. ค่าธรรมเนียมในการขึ้นลงของอากาศยานและค่าธรรมเนียมที่เก็บอากาศยานแก่อากาศยานขององค์การห้ามอาวุธเคมี หรือที่องค์การเช่าเหมาลำเพื่อปฏิบัติการกิจในการตรวจสอบอาวุธเคมี

3.3 ด้านตุลาการ และอื่นๆ

ในการเตรียมการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีนั้น ไม่ปรากฏว่ามีความเคลื่อนไหวทางด้านตุลาการอาจเป็นเพราะอนุสัญญานี้ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านศาล หรือตุลาการ เช่นการเข้าเป็นภาคีธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ดังนั้นบทบาททางด้านตุลาการจึงไม่ปรากฏ และแม้ว่าอนุสัญญานี้จะส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อภาคเอกชนหรือประชาชนที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเคมี แต่เนื่องจากการเตรียมการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีนั้น ไม่ได้มีการทำประชาพิจารณ์ และไม่มีกลุ่ม NGOs ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้าน เช่นกรณีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ หรืออนุสัญญานับอื่นๆ ที่กระทบถึงผลประโยชน์ หรือสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเด่นชัด ดังจะเห็นได้จากไม่มีการเตรียมการด้านตุลาการหรือความเคลื่อนไหวทางกลุ่ม NGOs ส่วนปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในกระบวนการนิติบัญญัติระหว่างวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรต้องนำข้อพิพาทให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยนั้น (กล่าวถึงแล้วในหัวข้อ 3.1.2) ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาในกระบวนการนิติบัญญัติที่ไม่สมบูรณ์เท่านั้นเอง ซึ่งไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อภาคเอกชนๆ แต่อย่างใด

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเคมีโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ซึ่งมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธเคมีเอาไว้ในอนุภาคหากมีการฝ่าฝืนกฎหมายเกิดขึ้น ศาลก็จะต้องมีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดเหล่านั้น และหากแนวโน้มของผู้กระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้น ตุลาการก็ควรจะมีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในการร่วมมือกับฝ่ายอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ประชาชน หรือกลุ่ม NGOs เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ต่อไป

เมื่อพิจารณาการเตรียมการทางด้านต่างๆ ของประเทศไทยโดยละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่า มีการดำเนินการหลายด้านด้วยกัน ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำตารางสรุปผลการเตรียมการและประเด็นกฎหมายภายในที่จะต้องทำการแก้ไขเพิ่มเติมรวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ตารางสรุปผลการเตรียมการและกฎหมายในที่จะต้องทำการแก้ไขเพิ่มเติมรวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย

สาระ	สิ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมดำเนินการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>1. ด้านนิติบัญญัติ</p> <p>1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเก่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ - มาตรา 15/1 ในการมีมติหรือการให้ความเห็นของคณะกรรมการการให้ความเห็นชอบของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอื่น และการออกประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเพื่อปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้คำนึงถึงอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีและสนธิสัญญา และข้อผูกพันระหว่างประเทศอื่นประกอบด้วย - มาตรา 74/1 ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดซึ่งมีโทษตามมาตรา 73 หรือมาตรา 74 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือชนิดที่ 4 ซึ่งเป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษที่ระบุในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตามมาตรา 18 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับ 	<p>กระทรวงอุตสาหกรรม</p>

สาระ	สิ่งที่แก้ไข/เพิ่มเติม/ดำเนินการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p style="text-align: center;">ศูนย์วิทยุทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>ตัวการในความผิดนั้น</p> <p>- มาตรา 74/2 การกระทำความผิดตามมาตรา 73 หรือมาตรา 74 ในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือชนิดที่ 4 ซึ่งเป็นสารเคมีพิษหรือสารที่ใช้ผลิตสารเคมีพิษที่ระบุในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีตามประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตามมาตรา 18 ห้ามผู้กระทำความผิดมีสัญชาติไทย แม้จะกระทำการออกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร</p> <p>ห้ามมิให้ลงโทษผู้^๑นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า</p> <p>(1) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้^๑นั้น หรือ</p> <p>(2) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษและผู้^๑นั้นได้พ้นโทษแล้ว</p> <p>ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้^๑นั้นได้รับมา</p>	

สาระ	สิ่งที่แก้ไข/เพิ่มเติม/ดำเนินการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>1.2 การยกร่างกฎหมายใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติคุ้มครองการค้าใน งานขององค์การห้ามอาวุธเคมี พ.ศ. 2545 	<p>แล้วตามพันธกรณีข้อ 7 วรรคหนึ่งของอนุสัญญาฯ</p> <p>- มีการคุ้มครองการค้าใน งานขององค์การห้ามอาวุธเคมีในประเทศไทย โดยให้ยอมรับนับถือว่าองค์การเป็นนิติบุคคล และให้ถือว่ามีภูมิ อำนาจในประเทศไทย และให้องค์การ ผู้แทนของรัฐภาคีรวมทั้งผู้ แทนสำรองและผู้แทนที่ปรึกษา ผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งในคณะกรรมการ บริหาร รวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้อำนวยการใหญ่ พนักงานขององค์การ พนักงานของสำนักงานเลขาธิการของฝ่ายวิชา การ ผู้ตรวจ ผู้ช่วยการตรวจ สมาชิกของคณะผู้ตรวจและผู้สังเกต การณ์ รวมตลอดถึงที่ปรึกษาและสถานที่ยกของสำนักงานที่ครอบ ครอง โดยคณะผู้ตรวจที่ดำเนินการตรวจตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี กระดาษเอกสารและหนังสือ ได้ตอบรวมทั้งบันทึกของคณะผู้ตรวจ สารตัวอย่างและเครื่องมือที่ได้รับการรับรองที่สมาชิกของคณะผู้ ตรวจนำมาตามระเบียบไว้ในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ได้รับเอกสาร และความคุ้มครองที่กำหนดในอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ทั้งนี้ ใน ระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยหรือเข้ามาในประเทศไทย เพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติการเกี่ยวกับองค์การ</p>	<p>กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรม</p>

สาระ	สิ่งที่แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>1.3 การออกประกาศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศเรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 	<p>ตามพันธกรณีข้อ 8 อี ของอนุสัญญาฯ</p> <p>- กระทรวงอุตสาหกรรมออกอำนาจตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ออกประกาศเรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ในการควบคุมสารเคมีหรือกลุ่มสารเคมีที่ควบคุมตามอนุสัญญาฯทั้งสิ้น 43 ชนิด ตามภาคผนวกว่าด้วยรายการสารเคมี</p>	<p>กระทรวงอุตสาหกรรม</p>
<p>2. ด้านบริหาร</p> <p>2.1 องค์กร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานระดับชาติ (National Authority) 	<p>- จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติด้วยอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี ซึ่งตั้งที่กรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานแห่งชาติในการประสานงานกับองค์การห้ามอาวุธเคมีและรัฐภาคีอื่นตามพันธกรณีข้อ 7 ของอนุสัญญาฯ</p>	<p>กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม</p>
<p>2.2 การทำคำประกาศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำประกาศครั้งแรก (initial declaration) 	<p>- รวบรวมข้อมูลที่จะต้องจัดทำคำประกาศตามพันธกรณีข้อ 3 ของอนุสัญญาฯ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอาหาร</p>	<p>กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม</p>

สาระ	สิ่งที่แก้ไข/เพิ่มเติม/ดำเนินการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	<p>และยา และกรมวิชาการเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมข้อมูลจากการขออนุญาตตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 - กรอกข้อมูลในแบบฟอร์มคำประกาศขององค์การห้ามอาวุธเคมี 	
<p>2.3 การเตรียมการเกี่ยวกับการเงิน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรเงินงบประมาณสำหรับค่าสมาชิกขององค์การห้ามอาวุธเคมี และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามพันธกรณีข้อ 10 ของอนุสัญญาฯ ซึ่งได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ก. Contribute ข. Voluntary Fund ค. Working Capital Fund 	<p>สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง</p>
<p>2.4 การตรวจพิสูจน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดจุดเข้าเมือง (point(s) of entry) - การให้หมายเลขคำอนุญาตทางการทูตแบบถาวร(standing diplomatic clearance number) แก่เอกอัครราชทูต 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดให้ทำเอกอัครราชทูตให้เป็นจุดเข้าเมือง 5 แห่ง ได้แก่ ทำเอกอัครราชทูตกรุงเทพ ทำเอกอัครราชทูตเชียงใหม่ ทำเอกอัครราชทูตเชียงราย ทำเอกอัครราชทูตใหญ่ และทำเอกอัครราชทูตภูเก็ต - มีการให้หมายเลขคำอนุญาตทางการทูตแบบถาวรแก่เอกอัครราชทูตที่บินแบบไม่ประจำซึ่งจะอนุญาตเป็นคราวๆ คราวละ 1 ปี 	<p>กรมการขนส่งทางอากาศ กระทรวงคมนาคม</p> <p>กรมการขนส่งทางอากาศ กระทรวงคมนาคม</p>

สาระ	สิ่งที่แก้ไขเพิ่มเติม/ดำเนินการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>บินแบบไม่ประจำ (non-scheduled aircraft)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการบิน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง การยกเว้นค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินของผู้โดยสารออกจากสนามบินให้แก่คณะผู้ตรวจการองค์การห้ามอาวุธเคมี, ค่าธรรมเนียมในการขึ้นลงของอากาศยาน และค่าธรรมเนียมที่เก็บอากาศยานแก่อากาศยานขององค์การห้ามอาวุธเคมี 	<p>กระทรวงคมนาคม</p>

ข้อสังเกตที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี

1. ประเทศไทยจะสามารถนำเข้า-ส่งออกสารเคมีที่ถูกควบคุมตามอนุสัญญาห้ามอาวุธเคมีได้โดยเสรี ไม่ถูกกีดกันด้วยมาตรการทางการค้าจากประเทศภาคีทั้งหลาย ตลอดจนได้รับความสะดวกและมีสิทธิในการแลกเปลี่ยนเครื่องมือ วัสดุ ข้อเสนอเทศทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสารเคมีต่างๆ จากประเทศภาคีทั้งหลาย ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเคมีของประเทศ
2. เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นอารยประเทศ ใฝ่สันติ มีความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ในฐานะประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ตลอดจนให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนข้อตกลงในกิจการของนานาชาติ อันจะเป็นผลดีต่อการเมืองระหว่างประเทศ
3. ประเทศไทยจะมีสิทธิในการเข้าร่วมพิจารณากำหนดแนวทางการปฏิบัติตามข้อผูกพันของบรรดาระัฐภาคีตามอนุสัญญา ซึ่งหากประเด็นใดที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติก็จะสามารถแสดงการคัดค้านได้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติ หากประเทศไทยไม่เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ อาจถูกประชาคมโลกมองในแง่ร้าย อาจถูกกล่าวหาว่าประสังข์จะมีอาวุธร้ายแรงไว้ในครอบครองหรือสนับสนุนการแพร่ขยายของอาวุธนั้น ผลที่ตามมาประเทศไทยอาจถูกจำกัดการค้าขายเคมีภัณฑ์ หรือสารที่สามารถใช้ผลิตสารเคมีพิษที่ถูกสงสัยว่าจะนำไปผลิตอาวุธเคมี
4. ประเทศไทยจะได้รับหลักประกันว่าจะไม่ถูกคุกคามจากอาวุธเคมีของรัฐบาลีทั้งในภูมิภาคนี้และในส่วนอื่นๆ ของโลก และจะได้รับความช่วยเหลือในทันทีหากถูกคุกคามด้วยอาวุธเคมี และหากมีข้อสงสัยประเทศไทยสามารถร้องขอให้องค์การห้ามอาวุธเคมีส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบประเทศที่สงสัยว่าจะมีการพัฒนาและครอบครองอาวุธเคมีที่อาจคุกคามต่อความมั่นคงได้ โดยเฉพาะหากประเทศเพื่อนบ้านมีการผลิต สะสม หรือใช้อาวุธเคมีซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย
5. ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ จะต้องเตรียมการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเพื่อรับการตรวจพิสูจน์ยืนยันจากคณะผู้ตรวจขององค์การห้ามอาวุธเคมี รัฐบาลจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าสมาชิกประจำปี เงินอุดหนุนสมทบกองทุนช่วยเหลือ หรือการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่น